

ANTSLA

HÄÄ VÄEGA KOTUS

Head õpilased, lapsevanemad!

Aeg liigub oma rada ja kalender näitab, et sügise esimene ja meile teiega aasta tähtsaim kuu astub oma õigustesse. Temal on voli ja võim vabad hinged raamidesse panna. Ta sunnib metsikut parukat juuksuri hoolde andma, kuresaapaid tohterdama ja mis kõige tähtsam – ettevõetule keskenduma, alustatut ilma virisemata lõpule viima, teise juttu ära kuulama ja teise öelduga arvestama.

Elu koosneb rõõmude kõrval ka kohustustest. Mulle meeldib koolis töötada ja ma olen aastate jooksul kohanud ikka rõõmsaid õpilasi, kes jagavad minu rõõmu ning vaimustust koolist. Ma tean, et sel sügisel on meie koolis alustamas 24 särasilmset 1.klassi astujat. Ma soovin, et me kõigi koolirõõm oleks võrreldav nende rõõmuga.

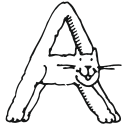
Missuguseks kujuneb see õppeaasta? Iga-aastane küsimus ja vastus on sarnane eelnevate aastatega. Kõik sõltub meist endist, kui palju me panustame kooliellu ja missuguse pühendumusega teeme ontööd.

Sel sügisel rakenduvad töösse Õpikodade projektiga seotud tegevused. Kooli on saanud juba mitmed töö- ja tehnoloogiaõpetuse innovaatilised seadmed: CNC freespink, laserlõikepink, kopeeritudtreipink jne. Loodusainete õpetajatel on kasutada samuti rohkelt uusi õppevahendeid koos loodusköja haagisega. Mõned õppevahendite hanked on veel töös (meediaõpetus). Uudistamist jätkub pikaks ajaks ja võimalusi oma uudishimulikele küsimustele vastuseid saada veel mitmeteks aastateks. Õpikodade projektis

osalevate Kuldre, Lüllemäe, Osula ja Tsirguliina koolidega koostööd tehes arenevad kindlasti meie õpilaste koostöö ja suhtlemisoskused.

Liikuma kutsuv kool jätkab sama hooga ka sel õppeaastal. Tagasisideküsitlustes on õpilased liikumisvahetunde ja liikumisminuteid tundides hinnanud neile koolirõõmu pakkuvaks ja vajalikuks. Euroopa Komisjon tunnustab rahvatervise edendamise algatusi rahaliste preemiatega. Koolide arvestuses on meie kool saanud kolme finalistit hulka Euroopas. Meie kooli tunnustatakse liikumisvahetundide korraldamise eest. Finaalgalale, 17.oktoobril Brüsselisse, saavad sõita 20 õpilast ja 2 õpetajat.

Mõned päevad tagasi tuli teade tulemustest meie osalemise kohta Ettevõtlik kool Edulugude konkursil, kus meie

1. koolipäev 2017.

KALEV JOAB

kooli kaks erinevat tegevust (Loovuslaager, Jõululaada korraldamine) olid kolme parima hulgas maakonnas ja suunati edasi vabariiklikku vooru. Suur tänu kõigile õpilastele ja õpetajatele, kes olid nende ettevõtmiste elluviijad.

Rõõm koolipäevast, õnnestunud tegevus, tunnustuse saamine – see kõik annab uut jõudu, energiat ja ideid jätkam

miseks, koosõppimiseks ning sihtide seadmiseks.

Sel aastal kohtume 2. septembril kell 10.00 kooli esisel ja ulatame terekäe sõbrale, õpetajale ja koolitädile. Ees on ootamas uued huvitavad ja põnevad tegevused.

Kohtumiseni!

KATRIN MARTINFELD, Antsla Gümnaasiumi direktor

Suvine tuul – VIUH!

Suvi on möödunud nii kiirelt, et majasine pihlakas hakkas värvuma punaseks juba juuli keskpaigas. Õnneks on lühikesse suvve mahtunud natuke kodu remonti, sporti ja killuke puhkust mere ääres.

Vaevalt sai Meie valla lasteaiadades puhkus alata kui see juba läbi sai. Tõsi on, et ka lapsed vajavad puhkust pikaks veninud lasteaia aastast. Loodan, et lastel õnnestus natuke puhata vanemate ja vanavanematega - käia metsas marjal ja seenel ning järvest mõni kala kinni püüda. Suvepuhkuse ajal tehti Antsla valla mõlemas lasteaias remonti. Lusti lasteaed on saanud uue kattega asfaltplatsi, kuhu plaanitakse rajada liiklusõppeväljak. Kuldre lasteaiahoones vahetati välja küttesüsteem, et vana ja väärikas hoone oleks talvisel ajal ühtlaselt soe.

Ühtlasi õnnestus mul üheksandat korda osa võtta 24. korda toimunud Ühtjärve jooksust, mis üllatab iga kord, sest rada ei kulge kunagi mööda kindlat joont ning iga kord tuleb ette mõni tõus, mis on aasta või kahega ununenud. Täna Contrat, kes on viimased 6 aastat seda jooksu vedanud! Küllap see 25. jookse tuleb ja mina saan kirja oma 10. osaluskorra.

Seljataga on pikkade traditsioonidega Hauka Laat, mida Antsla Tarbijate Ühistu on vedanud 50 aastat. Usun, et kõik, kes läbi teede ehitustandri kohale jõudsid, ei pidanud seekordki pettuma, sest ükskord aastas saab Antslast tõeliselt suur linn, kus on võimalik osta peaaegu kõike, sõidab helikopter, taksoid vuravad ringi ja kohvikud on lahti hiliste õhtutundideni. Huvi on tuntud nii lähemalt kui ka kaugemalt, et kuidas teetööd edenevad - üldiselt võib öelda et hästi, sest töid tehakse põhjalikult. Välja kaevatakse teehituseks sobimatu pinnas, rajatakse sadevee torustik, kaevik täidetakse liiva, killustiku, asfalt freesipuruga ja kaetakse lõpuks kahekorde asfaltbetoonseguga - kõik see võtab aega. Need lõigud, mis sellel aastal on üles kaevatud peavad saama enne talve uue katte. Kindlasti jääb töid ka järgmisesse aastasse.

Kui ma veel põhikoolis käisin, siis kehtis ütlus: “Laat läbi, suvi läbi!” See tähendas ka seda, et varsti algas kool. Soovin kõigile koolijätsidele ja nende vanematele ilusat kooliaasta algust ning usun, et suvi kestab veel!

AVO KIRSBAUM, vallavanem

ANTSLA VALD PRÜGIVABAKS:

Koristuspäev Roosikul

21. septembril, rahvusvahelisel World CleanUp Day päeval kell 10.00 korraldab Antsla valla Noortevolikogu Euroopa Solidaarsuskorpuse projekti “Antsla Vald Prügivabaks” raames Roosikul koristuspäeva.

Ootame kohale kõiki, kes soovivad üheskoos tuua meie valda muutusi ning korrastada loodust meie ümber.

Antsla valla Noortevolikogu koostöös valla abiga annab omalt poolt igale osalejale koristusvahendid, sh kindad, prügikotid, ohutusvestid. Lisaks pakutakse osalistele süüa, et koristuspäev edukalt mööduks.

Projekti “Antsla Vald Prügivabaks” eesmärk on tuua kokku Antsla valla elanikud, pakkuda igas vanuses rahvale heatahtlikku tegevust ning korrastada loodust meie ümber. Lisaks on projekti eesmärgiks muuta meie koduvald n-ö prügivabaks läbi aasta vältel toimuvate koristustalgute ja teavitustööga prügimajanduse kohta. Projektimeeskonda kuuluvad Cerda Männiste, Mari-Liis Pärna, Kelli Aia, Ferdinand Rauba ja Kevin Ploompoo. Projekti rahastab Euroopa Solidaarsuskorpus ja SA Noorteagentuur.

Ootame kõiki koristuspäevale Roosikule, 21. septembril algusega kell 10.00.

Lisainfo ning puuduva transpordi korral palume võtta ühendust projekti eestvedajate Cerda Männiste (56265051) või Mari-Liis Pärnaga (5343 4637).

CERDA MÄNNISTE, “Antsla Vald Prügivabaks” projektijuht

EUROOPA SOLIDAARSUSKORPUS

Küpse suve lõhnad ja värvid ning sumedaks muutunud õhtud on pannud pokupere lugusid vestma. Sel suvel on juba nii palju juhtunud! Muidugi meenutatakse ikka ja jälle kunagist tähtsat matka, mis nad Puuko õuele tõi, kuid peaaegu sama palju pajatatakse teineteisele muljeid päevalnähtust.

Ühtelugu on näiteks näha naabruses pesitsenud kureonu, kes patseerib juba nädalajagu päevi ringi, rind uhkusest kummis – nende pesas kasvanud kaks poega teevad osavalt lennuharjutusi ja saavad kindlasti loa koos teistega soojale maale kaasa lennata. Isa on oma kasvatustööga rahul ning paneb selle puhtalt isikliku eeskuju arvele. Pokud lendamise kunsti muidugi ei mõista. Nad vaid vaatavad imetledes, kuidas kõiksugu sulelised ning teisedki tiivulised kord kõrgemalt ja kord madalamalt nende peade kohal tiirutavad.

Aga... see selleks.

Räägime parem veel veidi uudistest!

Üks saladus, mida kõik teavad, on see, et käivad ettevalmistused kõige vanema poka sünnipäevaks. Kentsakal kombel tähendab see samaaegselt nii Puuko kui ka Edgar Valteri sünnipäeva! Pidulik 21. september pole enam metsade taga ja tähistada plaanivad seda kõik pokud ja pokude sõbrad, ükskõik kus maailma nurgas siis parasjagu ka ei asutaks. Muidugi on sel päeval Pokumaal üks Eriti Pidulik Päev. Pokukoda on avatud nagu septembri nädalavahetustel ikka, kell 11–17, aga sünnipäevale kohaselt saab suu magusaks ning erilisi ettevõtmisi näeb pokude salaplaan ette päris mitmeid. Kõik naabrid ja sõbrad on teretunud!!!

Antsla ja Kanepi valla piiril asub üks maa, mida eraldi maailmakaardilt ei leia. See on päris pisike maa, kus omad asukad, oma kalender ning veidi eripärane aastaring. Selle paiga nimi on Pokumaa.

Ent külalised ja huvilised on oodatud juba ka päev varem, 20. septembril, Eesti Rahva Muuseumi Tartus. Selles suursuguses paigas avatakse Edgar Valteri 90. juubeliaastale mõeldes ennenägematu puuslike näitus, antakse üle üks Eriti Tähtis Asi ning saab kuulata kolme lugu Edgar Valterist. Just, lood. Sest pokusid panevad sõnad „ettekanne“ ja „tahakanne“ lõbusalt itsitama ning end edasi-tagasi kiigutama: ikka kannalt päkale ja päkalt kannale ja kannalt päkale...

Oi-oi-jaa, palju uusi asju tehakse vanameister Edgar Valteri sünniaastapäeva tähistamiseks neil päevil. Kes järke tahab pidada, võiks võtta lahti Pokumaa kodulehe või siis jälgida teadaandeid n.ö näoraamatus.

Puuko, muidugi, teeb pahaaimamatut nägu ning ei tee väga sebijatest välja. Temal on lähapäevil plaan tuua metsast veel kukeseeni ning neid talveks kuivatada. Tee tegemiseks on juba nii mõndagi varutud, nüüd on siis järg seente ning peagi ka päkklite käes. Kas teil ikka ka?

Pokumaa-pere lehvitat ja hakkab sättima

Fotol (vasakult) Vilve Lepik, Triin Uiibo, Agnes Kirsbaum, Maiu Pärna ja Malle Kodu.

Infot Antsla valla sotsiaalosakonna tööst

Käesoleva aasta jaanuarist asus vallavalitsuses sotsiaalnõuniku ametikohal tööle 6 aastat eemal olnud endise Urvaste valla sotsiaalnõunik Agnes Kirsbaum ning tugiisikuna asus tööle Vilve Lepik. Nõuniku ülesanneteks on peamiselt juhtida ning koordineerida kogu osakonna tööd, kuhu täna kuulub 7 töötajat. Alates augusti keskpaigast asusid uutes ametites tööle Malle Kodu sotsiaaltöö peaspetsialistina ning Maiu Pärna sotsiaaltöö spetsialistina. Endiselt töötab lastekaitse alal Triin Uiibo ning avahooldustöötajateks on meil Piret Ojaveer, Helve Lillmann ning Heli Vares.

Sotsiaalosakonna vastuvõtuajad on järgnevad: **esmaspäeviti** ning **reedeti** toimub kodanike korriline vastuvõtt **9.00-12.00**, **teisipäeviti** ning **neljapäeviti 9.00-12.00** ja **14.00-16.00** ning kolmapäeviti vastuvõttu ei toimu. **Neljapäeviti** toimub ka vastuvõtt endises Urvaste vallamajas **Kuldres** ajavahemikul **9.00-12.00** ja **13.00-15.00**. Tugiisiku vastuvõtt toimub eelneval kokkuleppel.

Peaspetsialist nõustab peamiselt kodanikke hooldusküsimustes, spetsialist tegeleb töötute probleemidega ning arvestab erinevaid sotsiaaltoetusi, tugiisik nõustab ning toetab raskustes olevaid peresid

ning aitab igapäevaeluga paremini toime tulla ning lastekaitse töötaja ülesandeks on nõustada lastega, sealhulgas puudega lastega peresid. Avahooldustöötajad toetavad eakaid nende igapäevaelu toimingutes, aidates neid apteegis ning poes käimisel, kodutöodes ja kütmisel ning kui vaja, siis ka lihtsalt juttu ajada ning üksinduse peletamisel.

Armas vallakodanik, oleme alati sinu jaoks olemas, helista **785 5008** või **785 5378**, kirjuta või astu julgesti läbi. Võimalusel leiame lahenduse!

A G N E S K I R S B A U M ,
sotsiaalnõunik

Hajaasustuse programmi 2019 taotlusvooru tulemused

Antsla vallas esitati hajaasustuse programmi 2019 taotlusvooru 52 taotlust, neist veesüsteemidele 22, kanalisatsioonisüsteemidele 19 ja juurdepääsuteedele 11. Kokku taotleti toetust summas ca 165 000 eurot. Riigi poolt eraldati Antsla vallale toetuste maksmiseks 28 603 eurot ja sama summaga toetas Antsla vald, seega kokku oli toetusteks eraldatud summa 57 2016 eurot. Antsla vald võitis menetlusse 50 taotlust, kuna 2 ei vastanud riigihalduse ministri 22.02.2018 määruse nr 14 „Hajaasustuse programm” tingimustele.

Antsla valla hindamiskomisjon hindas taotlused vastavalt Rahandusministeeriumi poolt kehtestatud hindamisjuhendile. Hindamisjuhendiga saab tutvuda alljärgneval lingil: <https://www.rtk.ee/toetused/toetuste-rakendamise/elukeskkond/hajaasustuse-programm> valides dokumentide loetelust hindamisjuhendi.

Antsla vallas said 2019 aastal rahastuse 21 taotlust ja rahuldamata jäi 29 taotlust.

Rahastuse said alljärgnevad projektid:

Taotleja	Projekti nimi	Toetuse suurus (eurot)
Rita Hinn	Püvemäe talu juurdepääsutee rekonstrueerimine	6500,00
Leonhard Kasak	Ala-Kurgjale aastaringsest ligipääsetava juurdepääsutee rajamine	1800,00
Urmass Koemets	Aastaringsest ligipääsetava juurdepääsutee rajamine	3417,80
Kristi Pertel	Majapidamises joogivee kättesaadavuse tagamine aadressil Antsla vald, Viirapalu küla, Punaku talu	1238,16
Kustas Puija	Mäha talu sissesõidutee rekonstrueerimine	1511,52
Raivo Raam	Joogivee kvaliteedi parandamine	1196,00
Tõnis Urbanik	Matsiotsi talu tee ehitus	6164,67
Sirje Vaiksalu	Vaiksalu Metsa talu veepuhastusseadmete paigaldus	1700,00
Maire Juhanson	Nurme talu veesüsteemi ehitus	643,20
Urmass Koemets	Pulli talu septiku ja imbväljaku rajamine	3264,24
Aigar Raidla	Piiri talu kanalisatsioonisüsteemi rajamine	2010,00
Anu Rebane	Visela küla. Kanalisatsioonisüsteemi ehitus	2175,95
Anu Rebane	Visela küla. Veesüsteem (vesi kaevust majja)	1430,87
Mati Urbanik	Värtemäe talu kanalisatsioonisüsteemi rajamine	3091,38
Mati Urbanik	Värtemäe talu veesüsteemi rajamine	1760,76
Liilia Haugas	Võru maakond, Antsla vald, Taberlaane küla, Sinimäe talu. Omapuhasti ehitamine, kanalisatsiooni-torustiku ehitamine, teostusmöödistamine	2275,32
Kadi Karjus	Litsmetsa kinnistu kanalisatsiooni rajamine	2660,00
Rivo Liibert	Majapidamises joogivee kättesaadavuse tagamine	6500,00
Ants Zagaja	Majapidamises joogivee kättesaadavuse tagamine, aadress: Härmä kinnistu, Kaika küla, Antsla vald, Võru maakond	2114,52
Marje Tarnaste	Rasmuse talu veesüsteemi rajamine	1206,00
Anette Veerpalu	Koolitare kinnistule puurkaevu rajamine	4241,10

RAIN RUUSA, majandusnõunik

Kas minu ehitised on registris?

Kontrolli, kas sinu ehitised või sinu esivanemate ehitised on ehitisregistris. Kontrolli, kas sinu ehitisregistris registreeritud ehitiste andmed on õiged ja kas nad on seotud kaardi ruumikujudega.

Seda saad sa teha www.ehr.ee lehel. Märgi linnuke lahtrisse „Ma ei ole robot”, teosta ette antud valikud, sisesta „otsi” lahtrisse katastriüksuse number või ehitise aadress ning sa näed, kas sinu ehitised on ehitisregistris registreeritud või mitte. Kui sisened ID kaardiga või mobiil-ID -ga, sisesta „otsi” lahtrisse katastriüksuse number või ehitise aadress, siis näed, kas ja millised ehitised on sinu kinnistuga seotud ning saad esitada ka taotlusi ja teatise oma ehitiste või ehitamise kohta. Omanikul on kohustus ehitamiseks ja ehitise kasutamiseks vajalike lubade olemasolu ning nõutavate teavituste ja teadete esitamise.

Ehitisregistris lingi all „Ehitisregistri kommentaar seoses andmete korrastamise nõudega 1. jaanuariks 2020” saad lugeda, mis toimingud on vaja teostada enne 01. jaanuari 2020 ja millisel juhul tuleb tasuda 500 eurot.

Enim on ehitisregistrisse kandmata neid hooneid, mis asuvad maareformi käigus tagastatud maadel, kuna maade tagastamine ei olnud seotud ehitiste hooneregistrisse kandmise nõudega. Kui oled enne 2003. aastat hooneregistriga asju ajanud, siis suure tõenäosusega on sinu ehitised ka ehitisregistris.

Kui sinu ehitisi ei ole registris, aga on püstitatud enne planeerimis- ja ehituseaduse jõustumist 1995. aastal, siis esita andmete esitamise teatis (elamu puhul ka lisa 1) koos jooniste/fotodega maa- ja planeeringute spetsialisti e-mailile ester@antsla.ee. Andmete esitamise teatise vorm on leitav valla kodulehel <https://antsla.kovtp.ee/ehitus-ja-kaeveluba>. Seda teatist ei saa esitada ehitisregistri kaudu.

Kuna ehitisi, mis vajavad registrisse kandmist, on üsna palju, siis ajaliselt ei saa maa- ja planeeringute spetsialist

aidata Teil jooniseid koostada ja teatise täita. Palun leidke isik, kes aitab teil hooned mõõdistada, täita teatiseid ja vormistada joonised.

Kui oled püstitanud ehitise planeerimis- ja ehituseaduse, ehituseaduse või ehituseadustiku kehtivuse ajal ehk 1995. aastast kuni käesoleva ajani, kuid millel puudub kasutusluba, pole esitatud kasutusteatis või pole üldse registreeritud ehitisregistris, siis konsulteeriva vajaminevate dokumentide osas maa- ja planeeringute spetsialist Ester Hommikuga.

Ehitise suuruselt ja otstarbest tulenevalt on vaja esitada erinevad dokumendid. Ehituseadustikust tulenevalt on ka katuse vahetamiseks, seina soojustamiseks (ümberehitamine) vaja esitada ehitusteatis või taotleda ehitusluba ning lisada projekt. Omanik ise võib projekteerida, ehitada ning teostada omanikujärelevalvet. Näiteks: Katuse vahetamiseks oled teostanud katuse mõõtmise, arvestanud reikade vahetuse, materjali kulu jne, siis vormista see projektiks.

Alla 60 m² pindalaga ja alla 5 m kõrge, ilma sisekliima tagamiseta abihooned projekt ei pea

vastama määruse „Nõuded ehitusprojektile” nõuetele. Muudel juhtudel peab projekt vastama nõuetele. Kui ise ei saa päris hästi hakkama, siis pöördu pädeva projekteerija poole.

Ehitusteatis kohustusliku ehitise puhul hindab tellija projekteerija pädevust. Sellisel juhul ei pea olema kutsetunnistusega projekteerija. Kui on tegemist ehitusloa kohustusliku ehitise projekti koostamisega, mida ei koosta omanik ise, peab projekteerijal olema kutsetunnistus, mida saad kontrollida kutseregistris. Sama kehtib ka ehitaja kohta.

Mis dokumente lisada kasutuloa taotlusele? Projekt mille alusel ehitati ning ehitamise dokumendid. Ehitamise dokumentideks on ehitustööde päevik, kaetud tööde aktid, elektri audit, seadmete juhendid, vastavusertifikaadid, trasside teostusjoonised (näiteks maaküte, vesi, kanal), ehitamise käigus tehtud fotod jmt. Kui projekti ja ehitamise dokumente ei ole, siis tuleb tellida ehitise audit. Selleks pädeva isiku leiad majandustegevuse registris <https://mtr.mkm.ee/juriidiline-isik>, tegevusala ehitise audit.

ESTER HOMMIK,
Maa- ja planeeringute spetsialist

Alustatakse Antsla linna reoveepuhasti ehitustöödega

SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) nõukogu rahuldas 21.06.2019 tehtud otsusega AS-i Võru Vesi poolt esitatud projekti „Antsla linna reoveepuhasti rekonstrueerimine“ lisarahastamise taotluse.

Projekti eesmärgiks on rekonstrueerida Antsla linna amortiseerunud reoveepuhasti, kus hetkel puhastatakse Antsla linna ja Lusti küla ühiskanalisatsiooni klientide reoveed. Antsla linna reoveepuhasti on ehitatud 80-ndate aastate keskelt, osaliselt on seadmeid uuendatud 2000-ndal aastal. Projektiga ehitatakse uus kaasaegsetele nõuetele vastav reoveepuhasti, kuhu pärast ehitustööd on võimalik juhtida ka Kobela ja Vana-Antsla alevike ning Kraavi ja Uue-Antsla küla reoveed. Reoveepuhasti uuendamisega väheneb puhastist väljuv reostuskoormus, mis tagab puhtama looduskeskkonna. Projektiga tagatakse Antsla reoveepuhastis nõuete kohane lämmastiku ja fosfori ärastus, millele hakkasid alates 2019. aastast kehtima piirmäärad, mida olemasoleva reoveepuhasti puhastusprot-

sessiga oleks keeruline tagada.

2019. aasta kevadel valmis Keskond&Partnerid OÜ poolt koostatud ehitusprojekt, mille alusel hakkab ehitustööd teostama riigihanke võitnud Schöttli Keskkonnatehnika AS. Omanikujärelevalvet ehitustöödele teostab Keskkonnaprojekt OÜ. Tööd valmivad 2020. aasta augustis.

Projekti maksumuseks kokku on 1 785 080,79 eurot ilma käibemaksuta, millest SA Keskkonnainvesteeringute Keskus finantseerib 1 351 864,34 eurot. Projekti aitab ellu viia Antsla vald, kes tagab osaliselt projekti omaosaluse finantseerimise.

Lisaks ehitatakse samaaegselt KIK-i kaasfinantseerimisel välja Kobela aleviku ja Antsla linna vaheline survekanalisatsioonitorustik, mille maksumuseks on 196 920 eurot, millest KIK rahastab ca 70%.

AS Võru Vesi on määratud Antsla valla vee-ettevõtjaks alates 2013. aastast. Kokku osutab AS Võru Vesi veetee-nuseid 50 tegevuspiirkonnas.

AS VÕRU VESI

Rõõm tantsimisest

17-21. juulil toimus Saksamaal Frankenbergis juba 56. korda Euroopa suurim rahvusvaheline folkloorifestival Europeade, kus osales ka meie valla naisrahvatantsurühm Linda. Eestit oli Saksamaal esindamas 24 tantsurühma ja laulukoori üle kogu vabariigi.

Suurepärase väike Saksamaa linnake pakkus osalejatele taas selle erilise tunde, mida saab tantsides ja lauldes koos nii paljude erinevate rahvastega. Lisaks veel simmanid ja töötoad, kus igal linnas oleval vabaõhulaval ja vabal suuremal alal näitasid ja õpetasid erinevate riikide esindajad oma traditsioonilisi rahvuslikke tantse. Oma nägu näitas ka mäestikualade ilmataat, kui keset rongkäiku algas ootamatu tugev vihm koos rahega nii, et rongkäik jäigi ligi poolel osalejatel lõpetamata.

2020. aastal toimub Europeade festival Leedus.

MERIKE PRÄTZ, Linda naisrühma tantsija

Kaikamäe Teataja 15. august 2019

Kaika kandi küldes elatakse oma igapäevast elu, laul ja tants käib selle juurde. Ja nii olene-mata aastaajast. Kuigi kevadel sai laulu- ja pilliõppe hooaeg uhke kontserdiga kokku võetud, ei ole suvi Kaikamäel vaikne puhkeaeg. Juuni keskel said noored Martin Haljase käe all terve pika päeva tõsist trummio-pet. Aitäh Kalmer Visna-puule, tänu kellele trummikool teoks sai ja tänu kellele on noortel nüüd Kaikamäel kasu-tada trummid! Trummikoolile järgnes kohe Karula kihelkonna laste pillilaager ning juuli keskel võtsid lapsed ja noored end jälle kokku, et esineda Ähijärve simmanil. Läbi suve käidi aeg-ajalt Kaikamäele kokku, et

bändiproove teha. Noortel hoogu jätkub. Kohaliku oma-algatuse programmi ja Antsla vallavalitsuse toel on nüüd olemas ka helitehnika, et kul-tuurialast tegevust veelgi laiendada.

Kaikamäele on lisaks omale kogukonnale alati oodatud kõik toredad inimesed. Juba traditsiooniks on kujunenud, et suvel rõõmustavad Kaikamäe vana koolimaja ka Viljandi kultuuriakadeemia pärimusmuusika tudengid. Lisaks õppelaagritele pakkusid nad meie rahvale kauni kontserdi.

Augusti lõpul on aga aeg hakata uue hooaja plaane tege-ma. Sügisest jätkuvad pilli- ja muusikateooria ning ansambli-

tunnid. Tundub, et pille pole nurka visanud pasunakoor ning segakoor „Kaika kuur“ ees-otsas koorijuhi Celiaga on kõik kosunud laulupeo virvarrist. Meelel mõlguvad võrukeelsed laulud.

Juba 27. septembril on kõik oodatud Kaikamäele, et kontsertide, viktoriini, laulu ja nal-jaga tähistada mihklipäeva. Mihklipäev on rahvakalendis olnud ikka pidude ja koos-käimiste aeg, sest lõppemas oli karjatamishooaeg ja karjased said kooli minna. Samuti lõppesid mihklipäevaga keva-disel jüripäeval kaubeldud suviliste lepingud.

Kohtume Kaikamäel!

MTÜ KAIKAMÄE

Trummiõpe Kaikamäel.

MARTIN HALJAS

Juhan Jaik 120

Kohtumine Juhan Jaigiga

Tänavu, Juhan Jaigi 120. sünni-aastat tähistades, on Antsla vallas mitmed ettevõtmised seotud kirjaniku isikuga.

8.-11. augustini tõi MTÜ Müüdnud Naer Roosiku külas koolihoones ja puukuuris publikule vaatamiseks kaks lühilavastust. Mitmed näite-mängude autorid on aastaid mõtisklenud mõni Jaigi tondi-lugu lavaküpsaks kirjutada. Nüüd on see mingis osas teoks tehtud. Nii Vootele Ruusmaa lavastus „Mis sa tont vahid!“ kui ka Urmas Lennuki „Jutuvestja lahkumine“ seob okupatsiooni ajal pagenduses olnud ja

välismaal surnud Juhan Jaigi elu tontidega.

Eelnimetatud esimese loos mõtestatakse lahti Jaigi arusaama elust, usust, uskumisest. Jaik arutleb Inimese üle, kes loob enda ümber olevat reaalsust. Tont Jutsivurr sümboliseerib lavastuses aga kõike seda, millest Juhan ei soovi veel lahkuda.

Teine lugu püüab meieni tuua Jaigi elu viimaseid aastaid, kui ta vajab hädasti ajuope-ratsiooni, kuid perel puudub selleks raha. Kannatades pea-valu käes, otsib Juhan elule mõtet. Kohtumisel veidra sasi-

päise naisega kuulutab Sissy, et mees on ise kuskil valele tee-otsale käänanud ning ta peab ise oma "teekonna" üle vaatama.

Mõlemad lavastused olid üles ehitatud väga huvitavate lahendustega. Lisaks lugude tihe seotus Juhan Jaigi loomingu andis mängule hinge juurde teadmine, et ligikaudu sada aastat tagasi oli loo pea-tegelane ise väga tihedalt seotud selle piirkonna ja kohaga.

Nelja päeva jooksul mängiti lavastusi kuuel korral, mida käis vaatamas ligikaudu 350 inimest.

KALLE NURK

Juhan Jaik (Imre Õunapuu) ja tont Jutsivurr (Toomas Suuman) lavastusest „Mis sa tont vahid!“.

Skulptorid voolisid puitu Juhan Jaigi loominguga

Antsla vallas on puukunsti-nädal „Pargist parki“ on muutunud traditsiooniks.

Kahruti kuju.

Traditsioon on ka ürituse raames iga kord valmistada kellelegi mälestuspink. Sel aastal sai pingi Luhametsa ja Roosiku küllaga seotud kirjanik Juhan Jaik, kelle 120. juubeli puhul lisaks pingile ja tondi-kujudele valmistati ka kaks lühinäidendit MTÜ Müüdnud Naer meeskonna poolt.

Seetõttu tegutsesid skulp-torid endise Lepistu koolimaja õuel, kus lahke perekond Alev skulptoreid majutas ja toitlus-tas.

Juhan Jaigi mälestuspingi autoriks on Lauri Tamm. Pink on inspiratsiooni saanud „Kaarnakivist“ ja jääb Lepistu koolimaja juurde, kust saab ka alguse õige pea avatav Jaigi matkarada.

Kahrut Silvester Vilbaste

Kaarnapink.

puusculptuur on inspireeritud raamatust „Hundipukk“. Hundipukk on tont, kes oma väikest kleenukest keha ja olemust suurendab suure hirmu-määratava hundinahaga, ehk ehib või varjab ennast võõraste sulgedega.

Kolmanda tondi voolis Silver Rannak, kes on met-sakurat ja oma kuju saanud loost „Isa surm“

Rahvusvahelise mõõtme andis seekord skulptor Shima Yazdanmehr Iraanist, et puu-notist välja voolida oma näge-mus tondist. Tõuke puu voolimiseks sai ta Edvard Munci teosest „Karje“.

Traditsiooniliselt valmib igal aastal ka tulesculptuur. „Põllutondi“ valmistasid Mari Hiimäe ja Liivo Lööke.

Usume, et puusculptuuride kaasabil on ehk lihtsam selgi-tada ja väärtustada Juhan Jaigi loomingulist pärandit.

Suur tänu: Liana Neeve, Margus Tammsalu, Rein Voor, Aivar Sloog igakülgse abi eest puukunstipäevade korraldamisel.

Rahalistelt toetasid ette-võtmist Antsla vald ja Eesti Kultuurkapitali Võrumaa ekspertgrupp.

MERLE TOMBAK, kultuuri-ja noorsootööspetsialist

fotod: KALLE NURK

Uhtjärve jooksul võidutsesid taaskord orienteerujad

24. ümber Uhtjärve jooksul osales erinevatel distantsidel **571 inimest**, neist täpselt 200 lõpetas põhidistantsi – ligi 9 km pikkuse ringi ümber järve. Kolm kiiremat olid Kenny Kivikas, Rauno Jallai ja Martin Himma. Kenny Kivikale oli see juba neljas Uhtjärve jooksu võit, seni oli samaga hakkama saanud vaid Sixten Sild jooksu algusaastatel. Naistest oli samuti neljandat korda kiirem Annika Rihma, kellele järgnesid Marion Tibar ja Mariel Merlii Pulles. Täpsemalt saab tulemustega tutvuda Võrumaa

spordiliidu kodulehel, lingi sinna leiab ka ajaveebist uhtjarvejooks.blogspot.com.

Nii Kenny Kivikas, Annika Rihma, kui ka Sixten Sild on orienteerujad, mis ütleb päris palju selle kohta, kellele see rada kõige paremini sobib. Võitjate hulgas on olnud ka mitmeid suusatajaid.

24. Uhtjärve jooks toimus taas koostöös Võrumaa Spordiliidu, Urvaste Külade Seltsi, Uhtjärve Ürgoru Nõiariigi, Urvaste valla noorte ja kogu kogukonnaga.

Kindlasti ei oleks Uhtjärve

jooks sellisel kujul võimalik ilma lahkete maaomaniketa – Nõiariik, Neeve talu, Kööri talu, Luule Puusepp, Urvaste kogudus, Märt Kuuse pärijad, Rita Proos, perekonnad Umb-leja, Soonvald ja Ventsel, Jooksu maaüksuse omanik IRI Investments Estonia, mis kuulub IKEAgruppi.

Rajaniitmise talgutel olid abiks Margus Tammsalu, Kati Velner, Vaike Põldsepp, Veiko Veski, Tanel Puura, Tarvo Treumuth, Kaili Kalle, Krista Puija, Rein Voor, Merle Tombak. Rajamärgistuse lintide

paigaldamisel andsid kõrvalpilgu ehk käisid minuga koos raja läbi Mika Keränen ja Ardi Ringvee.

Võistluspäeval aitasid transportdiga Merle Paat ja Peep Konnula. Rajamärgistuse Võru tagasi vedas abivallavanem Kurmet Müürsepp. Traktoriga raja niitmise viis läbi Peeter Tarikas. Medalite paelastamisega tegelesid Kadri ja Joosep-Henry Võrel.

Auhinnalauale andsid iga-sugu toredaid asju toetajad – Tartu Kontsert, Tartu Kontserdikorraldus, Loona talu veski, Compressport, Hauka Laada staadionikontsert, Pühajõe Pruulikoda, Urvaste Külade Selts, Vahtrasalu kohvik Uhtjärve oru kalda peal, Eesti Spordi- ja Olümpiamuseum, Teater R.A.A.A.M, kirjanikud Mika Keränen ja Contra. Rahaliselt toetasid Antsla Vallavalitsus ja Eesti Kultuurkapital.

Bussisõiduga toetas Uhtjärve jooksu taas Valdur Roots. Vahefiniši võitjate auhinnad pani välja Antsla-Inno. Antsla-Inno vahefinišis, mis oli ühtlasi lühikese maa start, aitas meeleolu luua ja viis sinna helitehnika

Kati Velner. Võistluskeskuses Nõiariigis tegutsesid vabatahtlikena Liset Laanaru, Lisett Nurmetalo, Asser Lutsar, Liisu Lääts, Kauri Kelner, Evelin Konsap, Kerttu Kalda, Karolin Kiidron, Kalle Nurk, Krista Puija, Merle Tombak. Nende abi läks vaja auhinnalaua korraldamisel ja auhindade kättemandmisel, finišis veepudelite jagamisel jpt tegevuste juures. Joogipunkti laululava juures pani paika Virve Üprus, vett aitasid Virvel jagada Sandra Salumets, Hannes Vinnal, Vaike Põldsepp, lisaks tuli abijõudu võistluskeskuse vabatahtlike hulgast. Joogipunktiks vajaliku vedas kohale ehk oli taaskord transpordiminister – Aimar Salumets.

Suur tänu kõigile abilistele! Ja muidugi Nõiariigi perele, kes andis kasutada oma infrastruktuuri võistluskeskuse jaoks.

Järgmisel aastal on küllap Uhtjärve jooksul uued korraldajad, tänan veelkord kõiki abilisi läbi nende kuue aasta, tänu teile see jooks toimus, ja oli hea võimalus kodukogukonnaga rohkem kokku saada ja suhelda. Siiski võttis see minult liiga palju energiat, loodan, et tulevikutegijad saavad hakkama mõistlikuma jõukuluga ja suudavad vastutust paremini jagada. Näen, et see on võimalik ja kindlasti annan kogutud kogemuse neile edasi.

MARGUS KONNULA

fotod: KALLE NURK

Tähtis pole võit vaid osavõtt

See on minu jaoks ehk kõige parem kirjeldus Jaanus Kala viievõistlusele. Sest kuidas teisiti iseloomustada seda särasilmisust tekitavat rahvaatletist nädalavahetust, mis pole mõeldud ainult sportlastele või jäägitult sportliku eluviisiga inimestele, vaid igale ühele, kes tahaks veidikenegi tunda ennast samuti auhinnatult. Mis siis sellest, et võibolla sooritusel polnud samaväärsed, kui kõvema ettevalmistusega sportlastel, kes samuti sellel võistlusel osalevad. Kuid mis siin salata, eks hiljem on nii mõnelgi võistlejal uhke tõdeda, et temagi on mõõtu võtnud näiteks Andrus Värnik'u, Andres Raja, Marje Nurk'i või Anne Viskov'iga.

Olen osalenud Jaanus Kala viievõistluse korraldustoimkonnas juba üsna mitu aastat ja iga kord olen sellest võistlusest vaimustuses. Mõte, millest arenes kohaliku kogukonna ja ilmselt ka Lõuna-Eesti armastatumaid rahvavõistlusi, on lausa briljantne – osaleda saavad kõik olenemata vanusest ja sportlikust ettevalmistusest ning auhinnata ei lahu keegi. Mis võiks olla veel motivee-

rivam? Olen näinud kihlvedusid, kus sõbrad võtavad üksteisega mõõtu ning proovivad oma tulemustega teist üle trumbata, olen kohanud terveid perekondi, kes alates „kärurallist“ kuni vanaema-vanaisa jooksuni osalevad tublilt kaasa. Olen näinud inimesi lihtsalt nautimas sportlikku nädalavahetust. Nurisemisega pole lahkunud keegi. Ja see ongi parim näitaja võitlusele.

Jaanus Kala viievõistlus on justkui kohaliku kogukonda ühendav sündmus. Selles osalevad inimesed erinevas formaadis – võistlejatena, korraldajate või sponsoritena. Ja sponsoreid on tõesti palju ja auhinnalaud rikkalik. Kui tavalistelt rahvaspordiüritustelt lahkutakse medali ja vahel ka särigiga või sponsorite sooduspakkumistega, siis Antsla staadionilt lahkutakse medali asemel päris auhinnaga. Ka väiksema punktiskoori kogunud võistleja võib saada mõne toreda kontserdikülastuse pileti, majutusteenuse või mõnda head kohalikku toodet.

Lisaks olen tähele pannud, et paljud kaugemalt tulnud inimesed, kes satuvad esimest korda võistlusele tulevad järgmisel korral kindlasti tagasi. Paljudel on jäänud peale esimest osalemiskorda hinge krieldama mõte, et oleks sportlik vorm olnud parem, oleks kõrgema skoori saanud. Ja siin peitub selle võistluse teine fenomen – peale teistega mõelduvõtmise proovitakse eelkõige oma isiklikke tulemusi parandada. Ja see on juba suur tase, milleni ka tänane riiklik kehalise kasvatuse õppeprogramm pürib. Ehk siis oluline

pole kõigile ettenähtud ühesugused normid vaid eelkõige isiklik areng ja sooritus vastavalt oma võimetele.

Ma mainisin sellest võistlusest, kui kohalikku kogukonda ühendavat formaati ja siinkohal tahan mainida ka korraldajaid. Antsla valla sportlikku tipp-sündmust korraldavad toimkond koosneb täielikult vabatahtlikest. Selleks on vahekohtunikud, medõde, helimees, elektrik, IT-spetsialist, Antsla valla noortekeskuse inimesed, võistlejate registreerijad, auhinna laua ettevalmistajad jne. Kusjuures kõik aitavad võistluspäeva ettevalmistada ja hiljem kokku korjata. Muuhulgas aitab viimastel aastatel Kaitseliidu Antsla kompanii korraldada ka tasuta õhupüssi laskmise võistlust.

Minu jaoks on huvitav see, et keegi pole näidanud väsimusmärke ja aasta-aastalt on Jaanus Kala kutsel tulnud ja aidanud võistluse õnnestumisele kaasa. Kõrvaltvaatajana tean, kui palju Jaanus ja tema abikaasa näevad vaeva selle võistluse korraldamisega aastaringiselt ja seetõttu tean milline tegelik väärtus on sellel üritusel. Loodan väga, et nende jõud ja vaim ei raue ning kõigil spordihuvilistel on jätkuvalt võimalus iga aasta juulikuus oma suuna Antsla staadionile seada.

Kuid kõige olulisem võistluse õnnestumise seisukohast on võistlejate jätkuv huvi võistluse vastu. Ja nähes, kuidas ka noor ja tegus põlvkond hakkab peale tulema on mul sellesse suurt usku. Juba on Kaspar teinud isale viimastel võitlustel ära. Poisid ja tüdrukud, esitage oma vanematele väljakutse ja proovige järgi...

KAAREL MÄESALU

HUVITAVAT STATISTIKAT (Allikas: www.jaanuskalaviievõistlus.ee/tulemused/)

MEESTE ARVESTUS:

Punktide rekord üldarvestuses – **Andres Raja** (3230 punkti 2006. aastal)
Punktide rekord M40 vanusegrupis – **Hargo Kalas** (2329 punkti 2018. aastal)
Punktide rekord M50 vanusegrupis – **Aare Viitkin** (1568 punkti 2016. aastal)
Kõige rohkem võite üldarvestuses – **Mihkel Kannimäe** (2011, 2012, 2013, 2015, 2016)
Kõige rohkem võite M40 vanusegrupis – **Hargo Kalas** (2014, 2015, 2016, 2018, 2019)
Kõige rohkem võite M50 vanusegrupis – **Tõnu Ainsoo** (2014 ja 2017)
Kõige rohkem osalenud (välja arvatud **Jaanus Kala**, kes on osalenud 22korda, ehk pole ühtegi võistlust vahele jätnud) – **Marek Pettai** 21korda, **Merlis Niklus**, **Talis Nurk**, **Valmar Sisask** (17 korda)

NAISTE ARVESTUS:

Punktide rekord üldarvestuses – **Marje Nurk** (4259 punkti 2017. aastal)
Punktide rekord M35 vanusegrupis – **Kristi Rosenberg** (2964 punkti 2019. aastal)
Punktide rekord M45 vanusegrupis – **Piret Granovskaja** (2900 punkti 2014. aastal)
Kõige rohkem võite üldarvestuses – **Marje Nurk** (2004, 2005, 2009, 2015, 2016, 2017) ja **Anne Viskov** (2006, 2007, 2011, 2012, 2013, 2014)
Kõige rohkem võite N35 vanusegrupis – **Tiiu Kannes** (2008 – 2014)
Kõige rohkem võite N45 vanusegrupis – **Aili Piirikivi** (2012 ja 2013) ja **Tiiu Kannes** (2018 ja 2019)

Antsla Vallavalitsus pakkus sel suvel juunis ja augustis tööd Antsla valla 16 noorele. Peame taolist töökasvatustliku võimaluse pakkumist väga oluliseks. Käed pandi külge Antsla linna haljastustöödel, Urvaste kalmistu korrastamisel ja Tamme Lauri tamme juures oleva tammepargi rohimisel. **Noortega tegutsesid Antsla valla haljastusspetsialist Liana Neeve ning noortejuhid Merle Tombak, Eerika Lääts ja Mari-Liis Pärna.**

KRAAVIJÄMM

ehk kuidas kord aastas

Kraavi külla noortehõngu ja muusikat tuua

Idee enda koduhoovis kontserti teha on juba aastaid olnud, elluviimiseni jõudmine võttis lihtsalt mõned lisa-aastad. Osaliselt takistas kontserdi tegemist ka artisti välja valimine. Kes sobiks ja samas ei maksaks liiga palju, pakuks ümbritsevale rahvale piisavalt huvi ning pakuks kontserdiga külale midagi teistsugust.

Plaan teha kogu asi hoopiski laagriformaadis ja panna lavale noored sai alguse 2018. aasta suvel, mil Hauka Rockil osalenute vahel tekkinud sõprusringis tuli jutuks, et tahaks veel midagi sellist teha, aga vanusevahe hakkas teiste osalejate kõrval kuidagi suureks minema. Selleks, et hoida kahe sama piirkonna ja formaadiga laagreid eristatavana, sai Kraavijämm endale žanrilisemalt neutraalsema nime, mis samas veidi koomilise kõlaga tõmbaks ligi ka tähelepanu: „Kas tõesti jāmmitakse lihtsalt kuskil kraavis?“

Lisaks nimele sai suurema erinevusena plaanitud kogu laagri vältel ainult iseseisev õpe. Ilma juhendajateta laagri peamiseks eesmärgiks oli motiveerida noori ise omast tahtest harjutama, lühike harjutamis-periood aitas õppetempo hoidmisele palju kaasa. Seetõttu tuli tihti ette et mõni noor istus oma pilliga kuskil kõrvalisemas ruumis ja harjutas originaalversiooni kuulates oma partiid või õppis mõne laagrikaaslase näpunäidete põhjal.

Ilma juhendajateta sai kätte ka selle klassiruumi-välise bän-

ditegemise tunde, kus igal bändiliikmel on võimalus kaasa rääkida teemadel, et kuidas mõnda osa loost teha teistmoodi või juhtida tähelepanu sellele, millest jääb planeeritud versiooni autentse esitamise jaoks vajaka. Kuna osalejate arv oli esimesel aastal piisav üheks suurema koosseisuga bändiks, olid noored kõigil laagripäevadel lahutamatud ja õppisid nii paremini tundma teineteist, aga õppisid nii mõndagi ka iseenda oskuste kohta.

Kraavijämmi lõpukontserdile 3. augusti õhtupoolikul tuli minu kui korraldaja jaoks ausalt öeldes rohkem publikut, kui oodata oskasin. Kohal olid osalejate vanemad, õed-vennad ja sõbrad, aga publiku seas leidis ka Kraavi küla kohalikke elanikke, mõned seltskonnad olid kohale jõudnud ka pealinna kandist. Kontsert ise toimus Vijardite kodu hoovis, mille garaaži katusealusest oli selleks õhtuks tehtud lava. Heli- ja valgustehnika oli Oleg Aarnalt ehk üpriski kohalik, aga nupukeerajaks otsustasin ka edaspidistel aastatel võtta Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia helitehnoloogia eriala tudengeid, et pakkuda enda koolikaaslastele head praktikavõimalust, sest pidevate koosseisude ja instrumentide vahetustega kontserti helindada on omaette väljakutse ja esimesena sai seda proovida 3. kursust alustav Oskar Ilves.

Kuigi kontsert toimus õues, oli proovi vaja siseruumis teha,

et saaks hiliste õhtutundideni harjutada, ilma et peaks muretsesema pillide niiskuskahjustuste eest. Selleks sai ühendust võetud Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku esindusega, kelle valduses on Kraavi endine rahvamaja, kus on olemas hea suurruum ja isegi väike lava. Tore oli jälgida, kuidas külarahvas nende laagripäevade jooksul üha tihedamini rahvamaja lähedusse jalutama sattus, sest majast välja oli kõiki bändiproove kuulda.

Selleks aga, et seal majas üldse normaalselt olla saaks, tuli suurem osa majast tolmukihi alt välja kaevata ja toanurkadest ämblikuvõrgud ära koristada. Paari päevaga oli maja seisukord kordades paremaks muutunud, sest viimaks oli peale

mitut aastat tegevuseta seismist majja elu toodud ja võis laagriks tehnika ja noored sisse tuua. Ainsaks probleemiks kujunes see, et kuigi sel korral oli võimalik osalejad ööbima mahuatada meie enda kodu sauna eesruumi, siis järgmiseks aastaks mil on oodata rohkem osalejaid tuleb järgmiseks suveks leida suuremapinnaline lahendus.

Tore oli siiski kuulda omanike huvi hoone korramise vastu, eeldusel et sinna ka edaspidi tihedamat tegevust leitaks ja kui Kraavijämmi korraldamine suudaks lisaks muusikast kõlavale külale pakkuda pikemas perspektiivis ka korraliku rahvamaja, siis võiks küll öelda, et tegemist on tõepoolest õnnestunud ettevõtmisega.

Kraavijämmil osalenud noored Diana Liiv, Sanna Sööt, Claudia Manni, Emma Tsirk, Karl Joosep Põldsepp ja Asser Lutsar olid äärmiselt tublid ja vastupidavad üsna tihedale ning samas kergetviisi karmile režiimile, kus õppisime kolme päevaga selgeks 12 lugu balladidest pungini, käies ainult vahepeal Antslas kohvikus Kindel Koht kõhutäidet saamas või ööbimiskohas mõneks minutiks jalgu puhkamas. Suuresti aitas just niisuguse kontserdi õnnestumisele kaasa noorte andekus – kui lood valitud, oli vaja koosseisud paika panna ja selle muutis lihtsaks see, et kui trummar paigas, polnud ülejäänud pillidelegi raske mängijaid leida.

Esmakordselt niisuguse suu-

remahulise ettevõtmise korraldamist kokku võttes võin öelda, et esimene aasta on igati õnnestunud ja suur tänu Kraavijämmi sünnitoetuse eest läheb Rahvakultuuri Keskusele, Antsla vallale, Eesti Kultuurkapitalile ning Eesti Apostlik-Õigeusu Kirikule. Sain Kraavijämmi korraldamise kaudu õppida nii mõndagi selle kohta, mida järgnevatel aastatel paremini teha, Näiteks saavad noored sel korral hingetõmbamise aja mahu suurendamiseks ühe lisapäeva ehk siis tasub kalendrisse märkida, et **Kraavijämm 2020 ootab osalejaid (Kraavi) k ü l l a 2 8 . j u u l i l**, kontserdikuulajaid 1. augusti õhtul.

MARI VIJARD

Laste raamatusuvi Kuldre raamatukogus

Võrumaa Keskraamatukogu kutsus kõiki lapsi ja noori (juba seitsmendat korda) 15. maist 15.augustini veetma suvel vaba aega raamatute seltsis. Lasteosakond oli valinud 30 lugemisväärset lasteraamatut, mille hulgast sai valida nii algaja, asjalik kui ka edasijõudnud lugeja. Iga lugemismängust osavõtja sai lugemispassi, kuhu kogus vähemalt seitse tempilijäljendit loetud raamatute kohta ja siis sai valida juba lisanimekirjast.

Tutvustasin kevadel klasside kaupa Kuldre kooli 1.-5.kl õpilastele lugemisprogrammi ja osalemise tingimusi. **Aitäh õpetaja Aimele, Kairele Maiele**

ja **Tiiule**, kes tulid klassiga raamatukokku ja aitasid kaasa raamatusuve tutvustamisele. **Tänu Urvaste, Antsla ja Valgamaa Õru raamatukogule**, kust sain RVL-i kaudu Kuldres puuduvad raamatud.

Eelmisel aastal osales lugemissuvis neli Kuldre kooli õpilast, sel aastal juba üheksa s.o 20% 1.-4.kl õpilastest. Loetava maak raamatuks osutus Edith Soonckindt'i „Pisike paharet“, milles on juttu kutsikas Lontu pahandustest ja Anti Saare „Pärt ei oska saltot“, kus on tegemist laste omavaheliste suhetega.

Lugemisrekordi tegid väga tublid ja teadlikud lugejad **Delisa Värton (34 raamatut)** ja **Kirke Mai Kambek (31)**. Väga

tublid ja asjalikud lugejad olid **Kärolin Urbanik, Miia Sipolainen, Steven Hass, Henri Liibert, Kaisa Paring, Karl Martin Kambek ja Siim Soonvald**.

Kõik need tublid lugejad kutsutakse 12. septembril Võrumaa Keskraamatukokku suvelugemise lõpetamisele, kus kohtutakse kirjanik Anti Saarega. **Lapsed olid kindlasti tublid ka seetõttu, et neil on erilised emad ja isad, kes igati aitasid kaasa lapse lugemise soovile. Tunustus emadele, isadele!**

Eriline tänu Keskraamatukogu lasteosakonna asjaliikele raamatute valijaile!

Ees ootab uus kooliaasta ja võin öelda, et lugemist meil jätkub, sest Kuldre raamatukogu osaleb Eesti Lastekirjanduse Keskuse lõbusas lugemisprogrammis. Tulemas on ettelugemise päev, raamatukogunädal ja veel palju, mida täpselt isegi ei tea.

Mõnusat kooliaastat ja kohtumiseni raamatukogus!

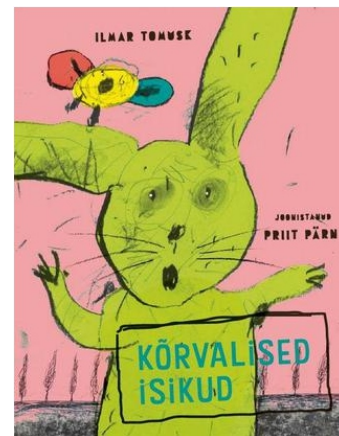
SAIMA TELL,
Kuldre raamatukogu

Raamatusoovitus lastele

Viimasteks suvevaheaja päevadeks soovitan lugemishuvilistele lastele järgmisi raamatuid:

• **M.Dubuc „Postihiire tööpäev“** ja **„Postihiir läheb puhkusele“** - vähese tekstiga, rohkete detailsete illustatsioonidega pildiraamatud. Postihiir ei unusta oma tööd ka puhkusel džunglis, jääpangal, merel või kõrbes. (Antslas, Kuldres, Võrus)

• **A.Lindgren, I.Wikland „Mina tahan ka koolis käia“** - ühe toreda koolipäeva kirjeldus läbi viieaastase tüdruku silmad. Võrratud pildid. (Antslas, Kuldres, Võrus)

• **I.Tomusk „Kõrvalised isikud“** - kui kommid on OTSAS, siis mille otsas nad on? Kuhu satub laps, kui ta hommikul ÜLES ärkab? Sul võib olla suus mitu keelt, kuid kõige ilusam neist on eesti keel. See raamat ongi eesti keelest ja sellest, kui lõbus ja vahva see keel võib olla. Väiksemad lapsed lugegu ikka koos vanematega. Raamatus on lauamängud „Ema läheb ...“ ja „Isa tegutseb ...“, tähting peab endal olema. (Antslas, Kuldres, Urvastes, Võrus)

• **M.Widmark, H.Willis „Lasse ja Maia suveraamat 2“** - hulganisti lugemist, nuputamist, sisult lõbus, salapärase ja keerukas. (Antslas, Kuldres, Võrus)

• **Jürgen Branscherus'i detektiivjuttude sarja „Kwiatkowski juhtumid“ kolmandas osas „Sinine karussell“** peab 9-aastane eradetektiiv hakkama öösiti pahategijat varitsemast, et teada saada, kas tahetakse Wilhelmi äri hävitada. Sarja neljandas osas „Värvad, trikid ja kahtlased tüübid“ peab eradetektiiv endale värvavahi särgi selga tõmbama, et prob-

leemi lahendada. Sarja on autasustatud Hansjörg-Martini auhinnaga (kirjanike laste- ja noortekriminullide auhind). Saksa keelest on tõlkinud Võrumaa tõlkija Öie Ristioja. (Kuldres, Võrus)

• **J.Jägerfeld „Superkoomik“** - ühtaegu äärmiselt naljakas ja hingedriipivalt valus. Annab noortele ideaalse võimaluse mõista depressiooni ja selle mõju. (Antslas, Kuldres, Võrus).

Raamatusoovituse pani kokku SAIMA TELL, Kuldre raamatukogu juhataja

Uudised aastate tagant

Vanu uudiseid vahendavad
Margus Konnula ja Kalev Joab

3 valla meeste lööming. Üle kümne vigastatu.

Elu 2. august 1939 lk 2

Linnamäe vallamaja läheduses leidis aset suurem tapelus, mis tekkis kolmest endisest vallast: Sõmerpalust, Linnamäelt ja Vaabinast pärit joobnud meeste vahel. Tegelikult võttis kakelusest osa ligi paarkümmend inimest, kusjuures neist 10 sai pussitada, kaigaste ja kivide hoope. Tõsisemalt kannatasid vennad Lõhmused Vaabinast, kelle vigastused osutuvad rasketeks. Tapelus leidis aset kelle 11 paiku õhtul pärast napsutamist. Kakelust likvideerima saadeti Antslast politseinikke, samuti vigastatuid siduma ja abi andma samariitlasi.

Mahlavalmistamise kursus Kuldres.

Elu 11. august 1939 lk 4

Antsla Perenaiste Selts korraldab pühapäeval, 13. augustil sel aastal Kuldre koolimajas mahlavalmistamise kursuse, millest osavõtt on kõigile tasuta ja soovitav.

Kursusel käsitatakse mitmesuguste aiaviljade mahla valmistamist ja nende alalhoidmist, marjapudelite sulgemist jne. jne.

Arvestades Antsla Perenaiste Seltsi suurt liikmeskonda ja üldist huvi asja vastu perenaiste ringkonnas, on loota õige suurt osavõttu täiendatud kursustest.

„Kuidas teie elate, kuidas teil läheb.“

Kõik Harri Neeme 100. aastapäeva konverentsil 23. juulil Urvaste seltsimajas ülesastunud kõnelejad on omal ajal kõvasti sportinud mehed. Just mehed, aga selle avastasin alles praegu kokkuvõtteid tegema hakates. Päeva päästis sookvoodi mõttes Urvaste seltsimaja perenaine Virve Üprus, kes ootamatus paariminutilise meenutuses rääkis, kuidas Harri Neem oli tema Võrus tänava peal kinni püüdnud ja võimlema viinud. No ikka nii, et poom ja rööbaspuud ja muu ...

Seda, et Harri suur naistemees olnud, mainiti konverentsil pisut, aga naisevõtuni ta igatahes ei jõudnudki. Sellega seoses üks kuulsamaid lugusid, kuidas Harri, kes väga kehva kuulmisega olnud, aga püüdnud ikka välja näidata, et suudab huultelt kõik välja lugeda. Vaadanud kord mööblikaupluses ühte sängi, tulnud ta juurde ja küsitud, et kas hakkad naist võtma? Harri patsutanud voodi peale ja öelnud: „Jaa, kõva on kiüll!“

Siiski tekkinud mitmetel Harri suhtes kahtlus, et tema kuulmine on valikuline. Kui talle teema ei meeldinud, öelnud ta lihtsalt „Jaa-jaa-jaa-jaa-jaa“ ja pööranud kõrvale, aga olulistel teemadel saanud

temaga suhelda päris edukalt. Kui inimesel mingi puudus on, siis on ta milleski muus selle võrra parem ja Harri võimet inimestes spordivaimustust tekitada mainiti mitmelt poolt.

Üks kuulsaim Harri hoolealune Raul Olle, kes küll napilt ei jõudnud konverentsi ajaks reisilt tagasi, kirjutas Harri kohta meilvestluses:

“*Kuigi Harri omas tugevat kuulmispuuet, siis oskas ta imekspandavalt hästi ikkagi lastega kontakti luua ja vähemalt minna proovisingi just sellepärast ehk rohkem, et nägin, kuidas Harri ise tahtis omal moel enda teadmisi ja oskusi spordist ja üldse elust teisteni viia.*

Meelde on jäänud ka see, et peale treenimise tähtsustas Harri tööarmastust.

Sel ajal oli maal lastel kogu aeg vaja olla oma vanematel abiks igasugustel põllu- ja muudel maatöödel ja Harri sai alati aru selle tähtsusest ning ei pahandanud kunagi, kui kartulivõtu, heinateo või puude tegemise pärast keegi tema lastest jättis treeningule tulemata. Eks see oli samuti ju tegelikult treeningu üks osa, mis kasvatas tema õpilastes just seda sitkust ja maamehe vastupidavust, mis aitas olla mitte ainult spordis, vaid ka edaspidises elus tublim ja parem INIMENE.“

Konverentsil sai kinnitust, et Harri Neem ise oli eriti mitmekülgne, ja oleks kindlasti spordis palju edukam olnud, kui oleks ühe ala peale spetsialiseerunud. Suusatamisest oli kõige rohkem juttu, aga ta proovis ka võrkpalli, tõstmist, kõnelemata suusahüpetest ja kahevõistlusest.

Kõige paremini läks tal sellisel kummalisel alal nagu käimises, kus ta jõudis isegi maailma hooaja edetabeli esikümnesse ja novembris 1955 Tbilisis välja käidud 50 km 4:27.38,8 oli suurepärase Eesti rekord ja tänaseni Eesti kõigi aegade edetabelis 10. tulemus. Urvides Läti käimist, millest konverentsil ka ettekande pidasin, sain tõdeda, et Harri Neeme 50 km käimise rekord oli pool tundi kiirem, kui Jānis Daliņš 1932. aastal iseseisvale Lätile esimese olümpiamedali toonud resultaati. Veel väärrib märkimist, et Harri napsas 1951. aastal Kadrioru staadioni 20 000 m käimise rekordi Bruno Jungi käest, kes võitis hiljem kaks olümpiapronksi.

Suusatamise puhul meenutati korduvalt, et Harri pandi kompromissitu võitlejana teatesõidus esimest vahetust sõitma ja nii on ta tulnud ka kahekordseks maaspordiühin-

KULTUURISÜNDMUSED ANTSLA VALLAS

(jooksvalt saad kõige toimuvaga kursis olla www.antsla.ee/kalender)

AUGUST

31. Peoõhtu Ervin Lillepea ja ansambel Kruiis, Tsooru Rahvamaja / MTÜ V-Klubi

SEPTEMBER

1. Tarkusepäeva jooks / Tsooru Rahvamaja
7. Vanavanematepäeva kontsert Reet Linna ja Tõnu Raadikuga / Uue-Antsla Rahvamaja
19. Antsla Rattatuur IV etapp Pärsimäel / Pärsimäe

21. kell 11-17

Edgar Valteri 90. sünniaastapäeva tähistamine / Pokumaa
22. Pannkoogipühapäev Onu Ervini Lasteteatriga / Tsooru Rahvamaja, MTÜ V-Klubi

OKTOOBER

1. Rahvusvahelise muusikapäeva ja eakatepäeva tähistamine / Antsla KSK
7. Tsooru lauatenнисe-võistlussarja I etapp /

Tsooru Rahvamaja

10. Eesti Tantsuagentuuri tantsulavastus "Mahlad välja" / Antsla KSK
12. Etendus „Täpselt nagu Roos“ / Tsooru Rahvamaja
14. Vabalava etendus „Kuidas öelda jah“ / Antsla KSK
19. Käsitöökojad Üle Maa / Uue-Antsla Rahvamaja
27. Tsooru mälumängur 2020 I etapp / Tsooru Rahvamaja

Meenuta oma Balti keti lugu

Mida Sina tegid Balti keti ajal? Kui Sul on seoses Balti ketiga elamuslik lugu või soovid annetada mõne eseme, mis on selle ajaloolise sündmusega seotud, siis kirjuta 30. novembrini okupatsioonide ja vabaduse muuseumi Vabamu aadressil info@vabamu.ee. Kõik saadetud materjalid talletatakse, et ajalooline hetk Baltimaade vabaduse loost jääks tulevastele põlvedele tutvumiseks.

Foto Okupatsioonide ja vabaduse muuseumi Vabamu kogust

Vabamu elamusnäitus Tallinnas ja igas vallas kohapeal

„Balti kett 30: Üks ajalugu, kaks miljonit lugu“ on liigutav elamusnäitus 600 kilomeetrise katkematust inimestist Tallinnast Riiani ja kuni Vilniuseni välja 23. augustil 1989. aastal.

Tavaliste inimeste lugudel põhinev elamusnäitus viib külastajad heli- ja mälumaastiku kaudu mõtlemapanevale vaba-

dustahtest rääkivale ajaloolisele rännakule.

Tallinnas Telliskivi Loomelinnakus eksponeeritavat näitust on võimalik taasluua ka enda koduvallas.

Nimelt on okupatsioonide ja vabaduse muuseum Vabamu loonud väljaprintitava lahenduse rahvamajadele, raamatukogudele ja koolidele. Okupat-

sioonide ja vabaduse muuseumi Vabamu direktori Keiu Telve:

„Me tahame jagada Balti keti lugu kõikide Eesti elanike ja külalistega. See on meie ühine ajalugu. Muuseumi poolt oleme välja mõelnud erilabenduse lisaks rahvamajadele ka koolidele kunstitundidesse, et lapsed saaksid teha oma Balti keti näituse.“

Margus Konnula ja Andrus Värnik.

Foto: Võrumaa Spordiliit

gute NSV Liidu meistriks. Tema võitlejahing tõi küll kaasa ka suuri ärakukkumisi võistluse teisel poolel, aga aeg-ajalt tasus risk ära.

Spordiajaloolane Tiit Lääne tsiteeris omaaegset „Sovetski Sporti“, kus kirjutati, et eriti hästi sõidab Harri Neem. Tema vahelduvsammu toodi teistele eeskujuks. Tema oli seda jällegi õppinud Eesti esimese mardmaasuusatamise olümpiamehe Vello Kaaristo käest, kes tuli 1944 Võrumaa Spordikomitee esimeheks.

Ettekannete põhjal tundub, et Harrile kõige iseloomulikum fraas oli sellisel raiuval toonil, sõnu ükshaaval rõhutades öeldud „Kuidas teie elate, kuidas teil läheb.“

Enn Tupe poolt räägitud ja teiste poolt täiendatud anekdoot Harrist oli selline. 1954. oli suusatajatel valimiste puhul tähesõit läbi Eesti. Lindid üle öla „Kõik valimistele!“ Paides

toimus miiting, keegi suusatajatest pidi pidama kõne. Keegi muidugi ei soovinud seda teha. Harry lõpuks soostus, rääkis kõigest nii nagu peab. Suures saalis rääkis ta muidugi maksimaalselt kõva häälega, aga lava taha minnes unustas hääle „maha keerata“ ja ütles sama valjusti:

„Poisid, paneme siit leikama, muidu saame veel peksa ka, arvavad, et meie oleme need kõige kõvemad parteilased ja kommunistid.“

Millele järgnenud veel eriti tormiline aplaus saalist.

Üks viimaseid Harri nalju oli see, kui ta veel jaksas saunas käia, oli kurnunud, et kaalu on vanemas eas juurde tulnud. „25-aastaselt kaalusin 63 kilo, nüüd juba 64,3 kilo.“

Harri Neeme konverentsil astusid üles Tiit Lääne, Raivo Jeenas, Enn Tupp, Harry Joonas, Osvald Mõttus, Relvo Värton, Väino Hussar, Lembit

Pettai, Margus Konnula, oma sportlasteest rääkis maailma-meister Andrus Värnik. Ligi neljatunnist loengukava saab kuulata Urvaste Raadiost, mis asub urvasteseltsimaja.ee peal.

Konverentsi lõpuks lepitati kokku ka selles, et Harri Neem ei saanudki sellel päeval 100-aastaseks, vaid paar päeva hiljem juba 102-aastaseks, nii nagu kirjas tema hauakivil. Harri olevat omal ajal olnud sunnitud oma vanust võltsuma, et pääseda sõjaväest. Ja see vale kuupäev on kõikidesse andmebaasidesse alles jäänud, tähistada võib ikkagi.

Lisaks arutati küsimust – kas Harry või Harri. Tiit Lääne sõnul oli Harry ise talle öelnud, et kirjutatakse igrekiga. Tundub, et nõukaeg tegi Harryst Harri, aga H. Neem oli küllalt kõva mees, et mõlemad nimed auga ära kanda.

MARGUS KONNULA

Urvaste kiriku katusetööd lõppesid

8. augustil 2019. aastal lõppesid kolm aastat kestnud Urvaste kiriku katusevahetuse tööd.

AIVAR KROONMÄE

Kolmelöövilise basiilikana on kirik Eestimaal maakirikutest ainuke. Seetõttu olid tööd jagatud ka kolmeks etapiks. Torn sai uue vaskpleki 2006. aastal ja nüüd võime tänutundes öelda, et kiriku katus on tavalise tsinkpleki asemel saanud uue kivikatuse. Need tööd said teoks tänu Muinsuskaitse Pühakodade programmile, kust kogudus hakkas raha taotlema juba 2012. aastal. 2017. aastal leidis meie projekt lõpuks toetust. Muinsuskaitse ei eraldanud meile kunagi 100 % summat, mida töövõtja küsis. 10 % oli omaosalus, mida maksid vallad, kuid lisaks tekkisid veel lisatööd, mida kogudus korjandusega kokku püüdis saada.

Kahjuks ka nüüd, kui katus on peal, jääb värvida veel osa kiriku välifassaadi. Kinnisvara omamine nõuab alati omanikult vastutust ja hoolt ning rahalisi väljaminekuid. Kokkuvõtvalt läksid kõik tööd maksma 269 478,60 eurot

Avaldan siirast tänu kõigile, kes on tundnud kaasa Urvaste kiriku katuseremondile ning andnud oma panuse rahalise toetusega. Teie abi on olnud suur. Urvaste kirik on Jumala-koda ja see kuulub Talle.

Jeesus ütles: „Nõnda ka teie: kui te olete teinud kõik, mida teil on kästud, siis öelge: Me oleme tübibised sulased, me oleme ju teinud, mis meie kohus oli teha.” Luuka 17:10

Loodame järgmisel aastal kiriku fassaadi värvimisega jätkata ning selleks ootame jätkuvalt annetusi.

Õpetaja ÜLLAR SALUMETS

Korrektne ja õigesti paigutatud postkast muudab postikulleri töö lihtsamaks ja klient saab selle arvelt oma saadetised kiiremini kätte. Paraku on Eestis (sh ka Antsla vallas) aga endiselt palju selliseid postkaste, mis nõuetele ei vasta. Omniva on pannud kokku artikli postkastide paigaldamise hea tava kohta, mida võiksite postiteenuse parandamise eesmärgil jagada oma infokanalites. Aitäh!

Omniva aitab: korrektse postkasti spikker

Postkast on midagi sellist, mis püsib aastaid või aastakümneid. Siiski tuleks aeg-ajalt jälgida, kas postkast suudab „teenindada“ praeguseid hoopis mahukamaid saadetisi. Eestis on ligikaudu 600 000 postkasti, millest kõik ei vasta nõuetele ning mis teevad kirjakandja töö raskeks, kui mitte võimatuks.

Korrektset postkastid teevad kirjakandjate töö lihtsamaks ja aitavad tellitud saadetistel Sinu postkasti kiiremini jõuda. Postkastidele kehtestatud minimaalsed mõõtmed on 25x35x6 cm, kuid soovituslik on kasutada märgatavalt suurema mahutavusega postkaste. Postkasti postitamiseks ette nähtud ava minimaalsed mõõtmed on 2x23 cm. Lisaks võiks postkast olla pealt täidetav, et vältida saadetise kokku murdmist ja lukustatav, et tagada saadetise turvalist säilimist.

Postkasti paigaldamisel jälgi, et

postkastile oleks tagatud aastaringne ligipääs ja et tee postkastini ning postkasti alune oleks vaba takistustest (lumi, jää, jalgrattad, lapsevankrid, suusad jne). Postkast peab tagama saadetiste kaitstuse ilmastikuolude eest ilma ligipääsu piiramata. Kindlasti peab postkast olema juurdepääsetav hoolimata kellaaajast, et võimaldada postikulleril osutada varajast lehekannet.

Oluline on ka, et postkast oleks korralikult tähistatud, sest tähistamata postkast teeb keeruliseks kirjakandja töö ning oodatud saadetised ei pruugi kohale jõuda. Juriidilise isiku postkastile peab olema märgitud ka ettevõtte nimi/nimed, et kindlustada posti toomine neile ettevõtetele, kes postkasti kasutavad.

Kortermajades paigaldatakse postkast kortermaja välisukse vahetusse lähedusse. Näiteks

saab kasutada välisukse sisse paigaldatavaid postkaste, et tagada ligipääs ilma välisust avamata. Juhul, kui postkastid on paigaldatud trepikotta võiks kasutada universaalkõlbi, mis tagab kogu maja trepikodade ligipääsetavuse ühe võtmega.

Eramaja puhul paigaldatakse postkast elamut piirava aia külge. Aia puudumisel on heaks tavaks paigaldada postkast krundi teepoolsele piirile. Hoolitseda tuleb ka selle eest, et koduloomad (eelkõige koerad) ei pääseks postkasti juurde või teisele poole aeda, sest sellisel juhul on postikulleril õigus keelduda postkasti teenindamast oma turvalisuse tagamiseks.

Külades paigaldatakse postkastid eeskätt põhimaantee või suurema hooldatud tee äärde, koondades ümbruskonna adressesid ühte kohta. Kokkuleppel

paigaldatakse postkast elu- või asukohast mõistlikule kaugusele, näiteks lähimasse bussipeatusesse, küla infotahvli juurde või teeotsa. Alati tuleb arvestada asjaoluga, et oleks tagatud võimalus sõiduki ajutiseks peatumiseks ning seejuures oleks tagatud peatuvate sõidukite ja inimeste ohutus. Tagatud peab olema ka aastaringne ligipääs postkastile ning teehooldustööde teostamine. Postkastil peab olema nähtavale kohale märgitud küla ja talunimi.

Kui soovid oma postkasti asukohta muuta, siis teavita oma soovist ka Omnivat kodulehel asuva veebivormi abil. Vajadusel võetakse sinuga ühendust, et postkasti asukoht kinnitada või selle paigaldamist täpsustada. Kindlasti on oluline postkasti asukoht kooskõlastada, sest kahjuks ei ole võimalik posti toimetada nendesse postkastidesse, mille asukoht ei ole kinnitatud. Samuti ei ole Omnival kohustust toimetada saadetisi postkasti, mille paigutamine ei ole kooskõlastatud.

Augustikuu lõpuni on Omniva e-poest võimalik soetada soodus hinnaga postkaste.

Õnnitleme juubilare!

90
ENDLA TELL
85
ÕIE LEHTME
EDMUND-HELMAR MÖLDER
80
HELVE MÜÜRSEPP
TIIU HOLLO
MARTA MÄRDIMÄE
75
AGU RAJU
HILJA DANIEL
AADAM TAMM
JAAN TELLIS
LINDA DANIEL
ENN ROOD
70
ÜLLE LÄÄNE
HEINO VÄNDRA
HELE KREEVALD

Kui keegi ei soovi, et tema sünnipäeva avaldataks vallalehes, siis palume sellest teavitada valla sotsiaaltöötajaid.

Õnnitleme uusi vallakodanikke ja nende vanemaid!

juulis-augustis sündisid:

PATRICK LAUK
LILL TROLLA
RICARDO VARIK

Neid käitumisjuhiseid järgides saad vältida oma lapse nakatumist kaariesepisikusse!

Kas teadsid, et kaaries on valede käitumisharjumuste tagajärg ja hammaste hooldusega tuleks alustada juba imikueas? Kuidas imiku hammaste eest hoolitseda, selgitab hambaarst Kati Vald.

Tavaliselt hakkavad imikutel hambad lõikuma kuuendal elukuul. Enamasti ilmuvad kõigepealt nähtavale alumised lõikehambad ning lõikumine jätkub järgneva kolme aasta jooksul, kuni kõik 20 piimahammas on suus.

Imiku hambaid tuleks hooldama hakata kohe, kui esimesed piimahambad ilmunud on. Oluline on algest peale lapse suutervisele rõhku panna, last hambapesuga harjutada ja tema hammaste tervisel silma peal hoida. Kui lapsevanem märkab hammastel mingeid muutusi, tuleks kohe ka hambaarsti juurde minna. Hakates hammaste tervise eest juba imikueas hoolt kandma, on võimalik mitmeid hilisemaid probleeme ennetada," kommenteerib dr Vald.

Paljud lapsevanemad ei tea endiselt, et vastsündinu suus puu-

duvad mikroobid, mis hamba-kaariest tekitavad – need saadakse enamasti vanematelt, kelle valede käitumisharjumuste tõttu mikroobid lapsele üle kanduvad. Mikroobid kanduvad üle näiteks siis kui vanem last suu peale musitab, tema luttu enda suus „puhastab“ või tema lusikaga toitu maitseb. Samuti võib see juhtuda kui lapse hambahari vanemate omaga kokku puutub.

„Mikroobide ülekande vähendamiseks tuleb kasutada lapse toitmiseks ainult talle mõeldud toidunõusid ning puhastada lapse luttu vaid puhta veega. Täielikult mikroobide ülekandumist vältida ei saa, aga mida hiljem ja mida väiksemas koguses see juhtub, seda parem. Hammaste lõikumise ja kasvamise faasis on väga oluline, et happelist keskkonda armastavaid ja palju hapet tootvaid n-ö halbu mikroobe oleks lapse suus võimalikult vähe,“ juhendab dr Vald.

Harjumustest mõjutab kaariese teket suurel määral ka toitumine. Parim toit imikule on rinnapiim. „Lisatoitu andes on oluline hoolit-

seada selle eest, et toit ei sisaldaks liigselt süsivesikuid – näiteks kõõviljapüreed sobivad paremini kui magusad puuviljapüreed. Hambaid aitab puhastada ka lonks puhast vett iga toidukorra lõpetuseks,“ sõnab dr Vald.

Lisaks soovitas arst jälgida, et imiku söögikordade vahel oleksid pausid, mille ajal hambakude saaks taastuda. „Söögipause peaks tasapidi pikendama ning kui laps on saanud aastaseks, peaks proovima öisest toitmisest loobuda. Samuti tuleks jälgida, et magavale lapsele ei jääks lutipudel suhu,“ ütles dr Vald.

Pesema tuleks hambaid hakata niipea kui esimesed hambad lõikunud on. Esialgul võib imiku hammaste puhastamiseks kasutada spetsiaalset näpuharja, mida saab osta apteegist. „Spetsiaalse näpuharjaga on imiku hammastele lihtsam ligi pääseda kui tavalise hambaharjaga. Kasutada võib ka sõrme ümber keeratud marilappi,“ juhendab dr Vald.

Hambapastat ei ole alguses

kasutada vaja, kuid soovi korral võib kasutada spetsiaalset imikute hambapesugeeli, mis on ette nähtud kasutamiseks vanuses 0-3 aastat. Oluline on pesuvahendit õigesti doseerida – harjased tuleb pastaga ainult kergelt kokku määrada.

Nagu ka täiskasvanute puhul, tuleks imikute hambaid pesta kaks korda päevas. „Hambapesu tuleks planeerida ajale, mil beebi on rõõmus ja rahulik – nii tekib sellest meeldiv rutiin. Laps võib puhastamise ajal olla pikali või püsti, oluline on, et nii lapsel kui ka puhastajal on mugav ja hea olla,“ ütleb dr Vald.

Kui laps on hambapesu ajal viril, tasub proovida see tegevus lapse jaoks huvitavaks ja mänguliseks muuta. Dr Vald soovitat lapse tähelepanu hambapesult kõrvale juhtida näiteks laulmise või häälte tegemisega. Lisaks võib lapsele kätte anda mõne mänguasja, millega ta pesemise ajal tegeleda saab.

Rohkem infot laste suutervise hoidmisest leiab www.suukool.ee

Südamlik kaastunne lahkunu lähedastele!

VJATŠESLAV ILVES
05.02.1940 - 18.07.2019
JUHAN SÖÖT
03.06.1952 - 09.08.2019
BORIS KOSMAN
16.11.1953 - 17.07.2019
LILLI SÜVAOJA
26.01.1930 - 18.07.2019
BENITA PÜVI
13.12.1933 - 07.08.2019
VIIVE LIIDER
24.11.1934 - 28.07.2019
TATJANA FEDORINA
10.08.1936 - 05.08.2019

Töökas ja sõbralik oli Su hing.

Õpetajate korteriühistu mälestab oma toredat ja kauaaegset elanikku TATJANA FEDORINAT.

ANTSLA MUUSIKAKOOLI

AVA- AKTUS

TEISIPÄEVAL
3. SEPTEMBRIK 15.00
ANTSLA KSK SAALIS

Vanavanemate päevale
pühendatud kontsert

**REET LINNA
ja
TÕNU RAADIK**

UUE-ANTSLA RAHVAMAJAS | 7. SEPTEMBRIK KELL 15.00

Vaheajal kohvilaud | Pilet 3 eur

Info tel 56686466 / Kati

Head Antsla valla ettevõtjad ja kinnistute omanikud!

Maal elamise päev
28. september 2019

28. septembril 2019.a toimub esimene üle-eestimaaline Maal Elamise Päev.

Ettevõtmises osaleb ka Antsla vald, kes ootab oma asutustesse külla nii maaelust huvitatud linnainimesed kui ka vallakodanikke.

Ootame ettevõtjaid panustama Maale Elamise Päeva õnnestumisse andes teada oma vabast töökohtadest ja tööjõu vajadustest.

Samuti on oodatud informatsioon müügil olevatest või rendile antavatest elamispindadest

Palun andke oma huvi ja soovist märku kirjutades või helistades: Kalev Joab, 5040 701, kalev@antsla / Airi Hallik-Konnula 5200 001, airi.hallik@gmail.com

KUTSE

Võrumaa kõikidele eakatele

30. september – 2. oktoober 2019 toimub Võru Kultuurimajas Kannel

KOTOST VÄLLÄ TÕISTÕ MANO

Laheda Anni tulõ kotost vällä

Esinevad: geriaatrid Viktor Vassiljev ja Kadri Salu
näitleja Indrek Taalmaa
laulja Rolf Roosalu
ansambel Tartes ja Noored Sõbrad
Võrumaa eakate taidluskollektiivid
külalised Soomemaalt

Avatud on erinevad teematoad (Üksindus ja üksildus, Jalgade hooldus, Abivahendid jne) ning näitused

Tutvustame apteekide ja Võrumaa talude tervisetooted (võimalus tooteid kaasa osta)

Linastub film „Tõde ja õigus“

Pakume taimeteed kaerakakuga

Võimalus kosutada ennast supiga (2 eurot)

Iga päeva lõpus festivali külalastajate vahel loosimine

Üritus on TASUTA!
OLETE OODATUDI!
INFO www.vorupensionar.ee

Kuldre Kool alustab uut õppeaastat AKTUSEGA 2. septembril kell 9.00

Lisainfo kooli kodulehel

Küll annab koduaed sulle preemia,
kui hoiad eemal tast liigse keemia!

Lopsakas ja terve aed, peenar või ürdipott on iga väikeaiapidaja rõõm. Paku sama rõõmu ka oma taimedele ja keskkonnale ning jäta taimekaitsevahendite kasutamine viimaseks valikuks.

- Kasuta õiged tööviisid ja korralikke agrotehnikat
- Külva vaid korralikke seemneid, istuta terveid taimi
- Tee hooldustööd õigel ajal
- Hoiu hügieeni
- Kasuta bioloogilisi tõrjevahendeid
- Näpud muld!

PÕLLUMAJANDUSAMET | pma.agri.ee | 6 712 602

OÜ ETEST PR ostab metsa- ja põllumaad.
Tel 50 45 215, 51 45 215, info@est-land.ee

Puurvesi
PUURKAEVUD

www.puurvesi.ee

- Puurkaevude ja maasoojus-puuraukude puurimine, projekteerimine ning hooldus.
- Vee- ja kanalisatsioonitorustiku rajamine, reoveemahutite, septikute, biopuhastite, süvaveepumpade ja veefiltrite paigaldus ning hooldus.

+372 5569 4310; taavi@puurvesi.ee | [puurvesi](https://www.facebook.com/puurvesi)

Vanametalli KOKKUOST

ALATI HEAD HINNAD

5198 1222

PETSERI 38A, VALGA

www.tolmets.ee

KIRIKUTEATED

EELK URVASTE PÜHA URBANUSE KOGUDUS

Mihklikuu kirikuteated

Kaujubi sõna: „Sest mis kasu on inimesel, kui ta võidakse terve maailma, oma hinge teeks aga kahju? Või mis oleks inimesel enda ära oma hinge lunabinnaks?“ Mt.16:26

25. august, kell 11.00 Urvaste kirikus
Kell 14.00 Osula II surnuaiapäeva

1. september, 11.00 Urvaste kirikus laste ja noorte kooliteele õnnistamine, 16.00 Antsla palvemajas

8. september Leskede püha, 11.00 Urvaste kirikus

15. september URVASTE KIHELKONNA KIRIKUPÄEV
10.00 Urvaste kirikus orelikontsert
11.00 Jumalateenistus Urvaste kirikus
12.00 Urvaste pastoraadis ühine avatud mõtete ja ideede tund. Avatud kohvik.

13.00 Kirikumõisa ja vana kõrtsihoone külastus. Ringkäik ajaloo radadel.

22. september
11.00 Urvaste kirikus
16.00 Antsla palvemajas

29. september, 11.00 Urvaste kirikus, 16.00 Antsla palvemajas

TALUTURG

Antsla turuplatsil

7. septembril kell 9-12

Järgmised turupäevad
21. ja 28.09

VAABINA RAAMATUKOGU

110. aastane

Kohtume raamatukogus
20.septembril 14.00

Palun tulekust teada anda
tel 5392 7306

Antsla Valla Leht

VÄLJAANDJA:
Antsla vallavalitsus,
F. R. Kreutzwaldi 1 Antsla linn
66 403 Antsla vald,
tel 785 5164, vald@antsla.ee

TOIMETAJA: Kalev Joab,
kalev@antsla.ee
KÜLJENDUS: Kuhjakurv OÜ,
mail.sermand@gmail.com
TRÜKK: Kroonpress AS, Tartu.
TIRAAŽ: 1915
Kohaletoimetamine: Omniva

Juunikuu lehe materjalid palume saata kalev@antsla.ee 16. septembriks